

ÚJV Řež, a. s.
Využití vodíkových technologií: koncepce,
aktuality, bariéry
Aleš Doucek
25.5.2017

■ Dvě hlavní větve (prolínají se)

- Energetické aplikace
- Čistá mobilita

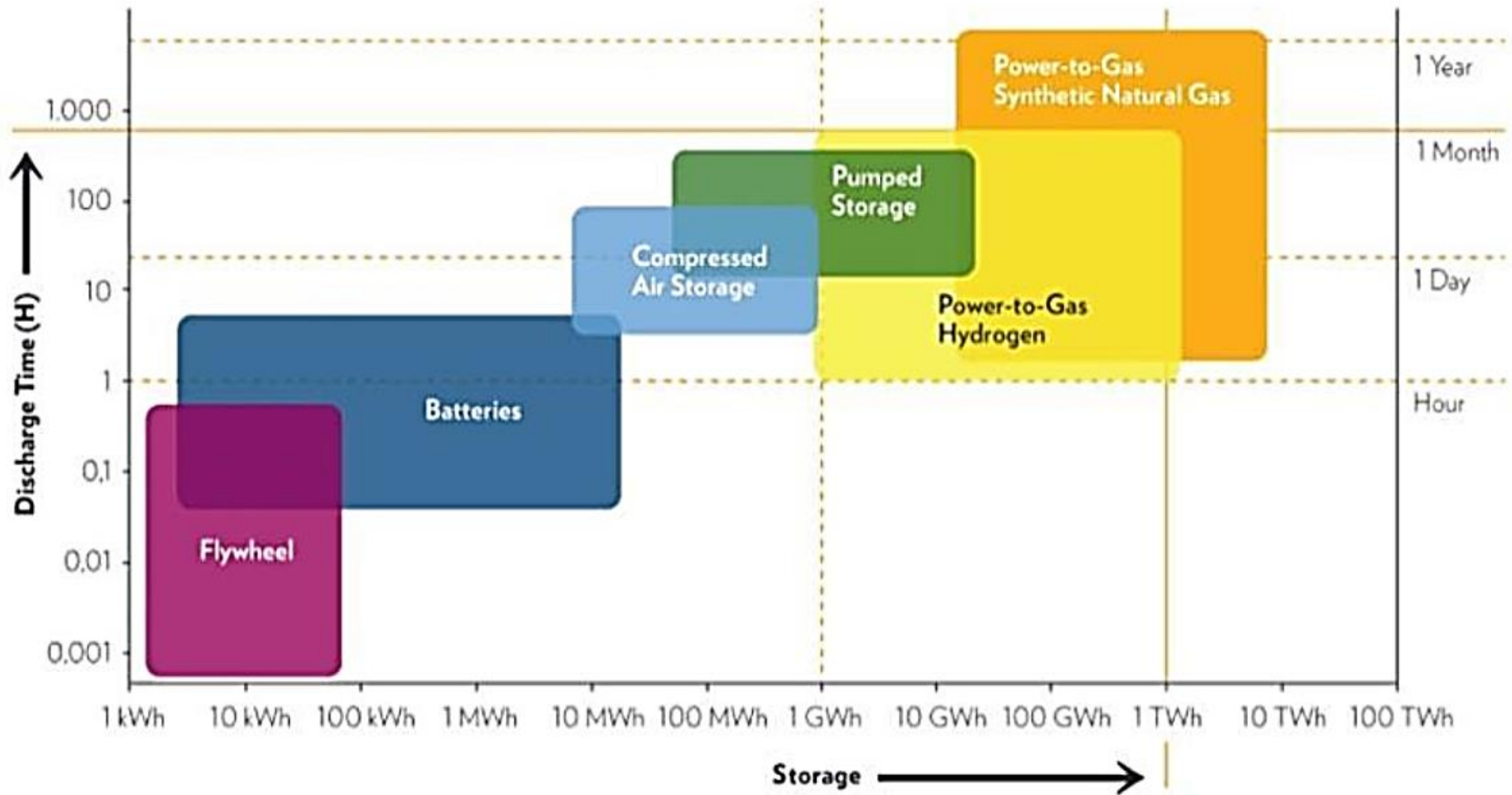
■ „Big picture“

- V obou oblastech je technologie dostatečně zralá pro nasazení na trh
- Probíhají rozsáhlé pilotní/demonstrační projekty
- Výzkum a vývoj pokračuje
- Světovými lídry je USA, Evropa (Německo, Skandinávie, Británie), Japonsko, Korea
- Významný rozvoj probíhá a lze dále očekávat v Číně

■ Česká republika

- Vodík zahrnut v Národním akčním plánu čisté mobility
- MDČR zadalo zpracování studie implementace vodíkových technologií do dopravy ČR (bude připravena koncem května 2017)

Způsoby akumulace energie - porovnání

Source: ITM Power plc.

Elektrolytická výroba vodíku

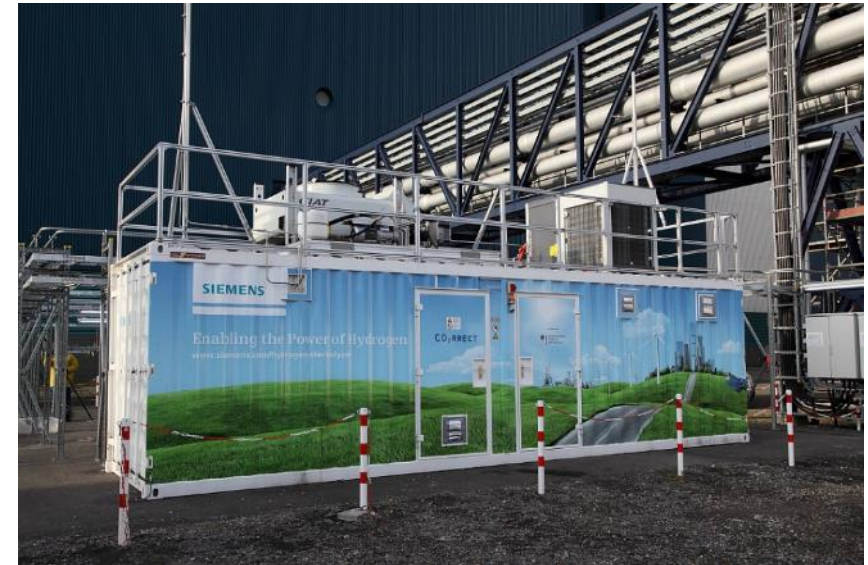

■ Technologie

- Alkalická
- PEM
- Vysokoteplotní

■ Příklady

- Siemens Silyzer
  - 0,1 – 1 MW modul
  - PEM
- Hydrogenics
  - 300 kW modul
  - Účinnost > 60%
  - Alkalická technologie (30% KOH)
  - Výstupní tlak z elektrolýzy 10 bar

■ Způsoby skladování

- Stlačený plyn
  - Tlakové lahve (až 1000 bar)
  - Velkoobjemové zásobníky (do cca 50 bar)
  - Podzemní zásobníky
- Zkapalněný vodík
- Sorpce a chemisorpce
  - Uhlíkaté struktury
  - Hydridy

■ Příklad: svazek tlakových lahví

- 200 bar

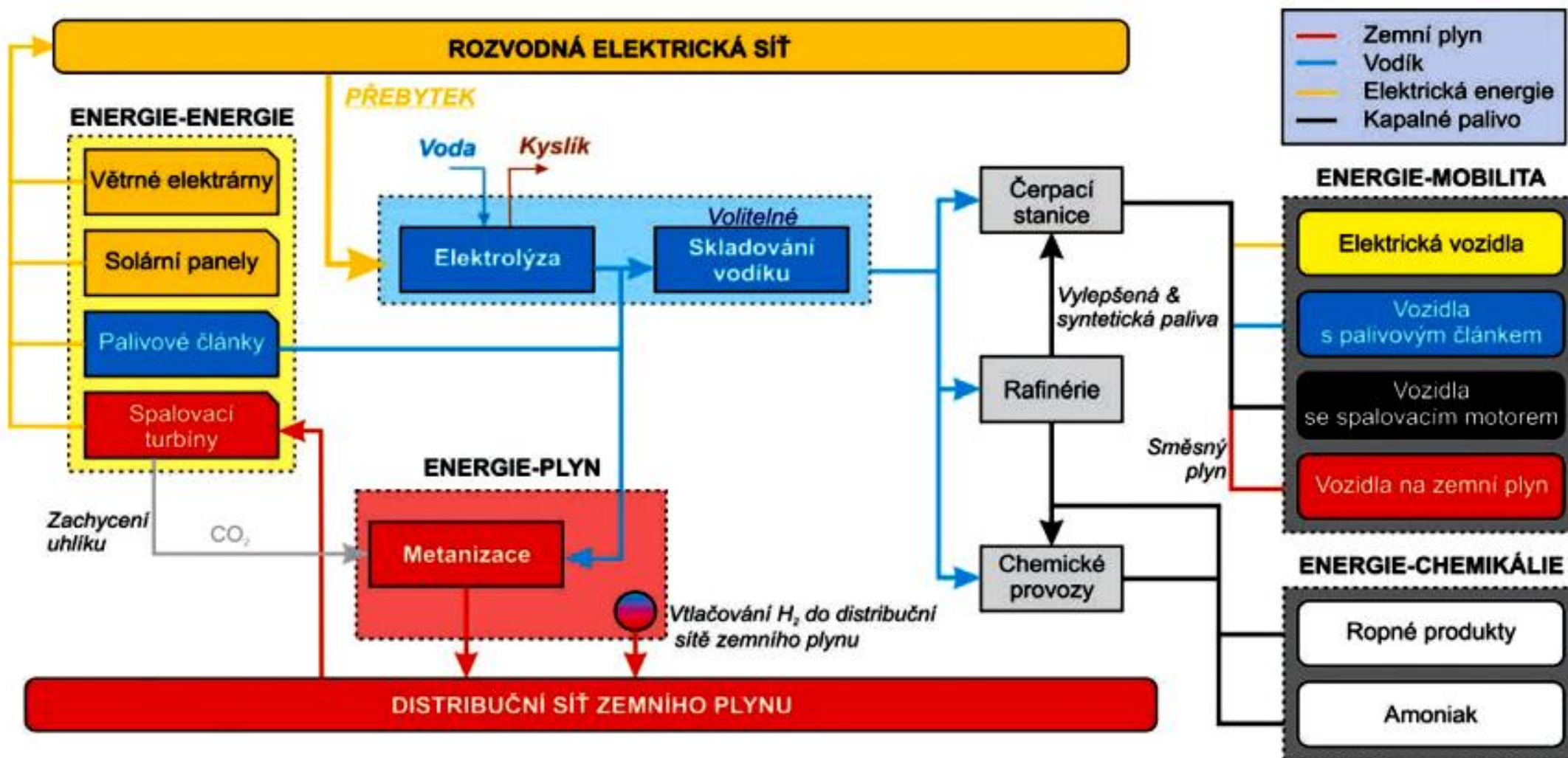
~ **500 kWh (spalné teplo)**

- Až 250 kWh elektrické energie

Vodíkové hospodářství

■ Energetika

- μ -CHP
- Power-to-gas
- Záložní zdroje

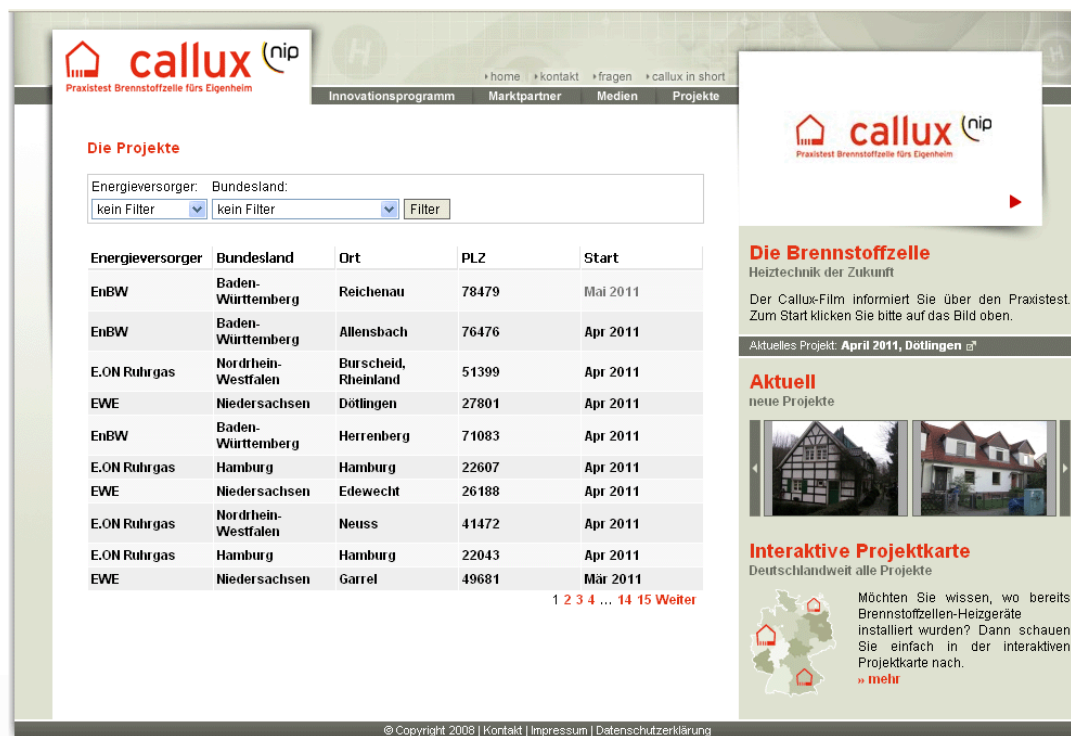

■ Čistá mobilita

- Budování plnicích stanic
- Flotily vodíkových autobusů
- Osobní automobily

■ 500 jednotek (1 kWe) v rámci projektu Callux

callux (nip)
Praxistest Brennstoffzelle fürs Eigenheim

Innovationsprogramm   Marktpartner   Medien   Projekte

Die Projekte

Energieversorger:

Energieversorger	Bundesland	Ort	PLZ	Start
EnBW	Baden-Württemberg	Reichenau	78479	Mai 2011
EnBW	Baden-Württemberg	Allensbach	76476	Apr 2011
E.ON Ruhrgas	Nordrhein-Westfalen	Burscheid, Rheinland	51399	Apr 2011
EWE	Niedersachsen	Dötlingen	27801	Apr 2011
EnBW	Baden-Württemberg	Herrenberg	71083	Apr 2011
E.ON Ruhrgas	Hamburg	Hamburg	22607	Apr 2011
EWE	Niedersachsen	Edeweicht	26188	Apr 2011
E.ON Ruhrgas	Nordrhein-Westfalen	Neuss	41472	Apr 2011
E.ON Ruhrgas	Hamburg	Hamburg	22043	Apr 2011
EWE	Niedersachsen	Garrel	49681	Mär 2011

1 2 3 4 ... 14 15 Weiter

© Copyright 2008 | Kontakt | Impressum | Datenschutzerklärung

Vaillant

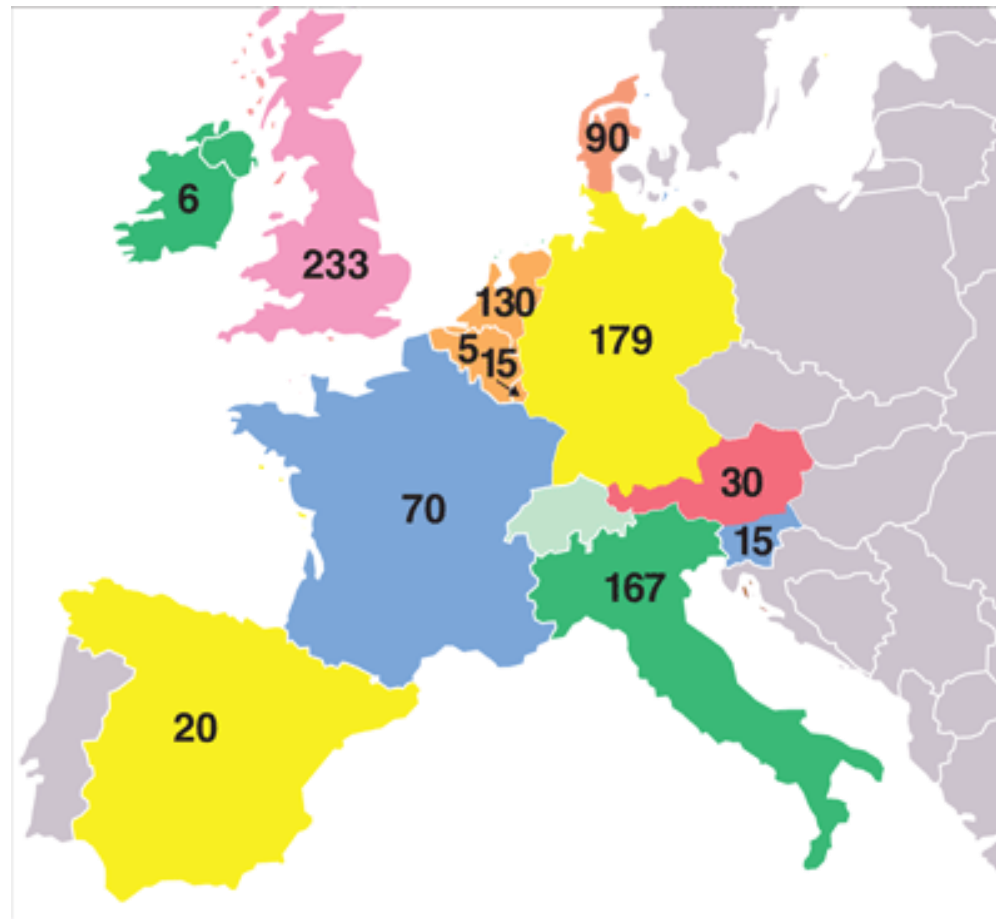
www.callux.net

μ-CHP v Evropě

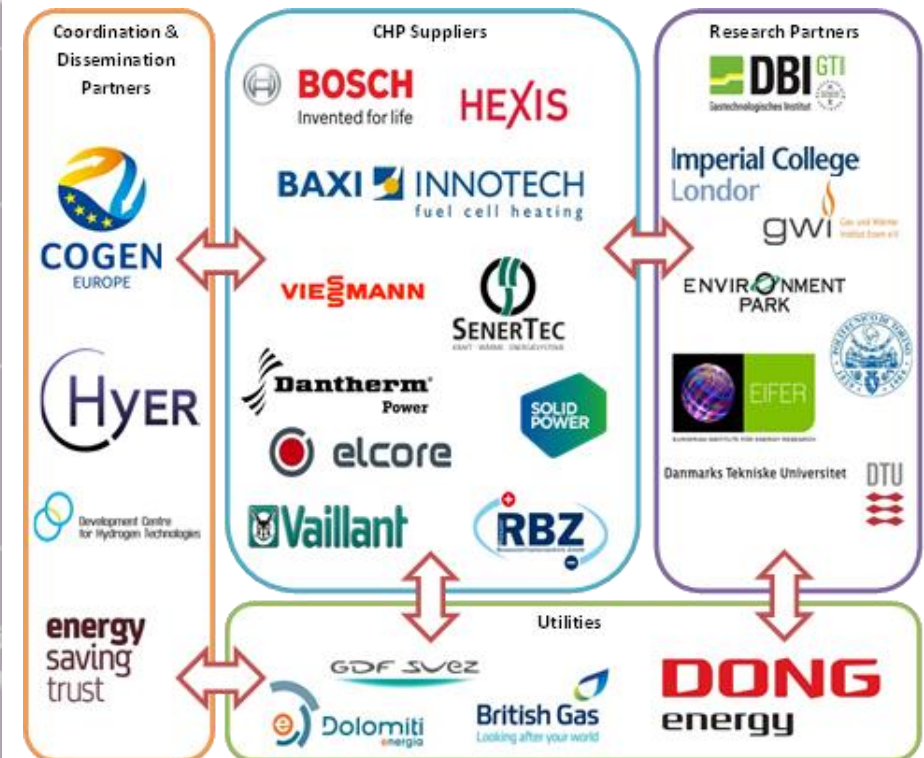

- 1000 jednotek 0,3–5 kWe (běžící)

Number of fuel cell micro-CHP units planned for Ene.Field trials

<http://www.cospp.com/articles/print/volume-14/issue-2/features/mega-trial-opens-europe-to-micro-chp.html>

<http://enefield.eu>

Ene. field

					
<i>Baxi Innotech (LT PEMFC)</i>	<i>Dantherm Power (LT PEMFC)</i>	<i>Hexis (SOFC)</i>	<i>SOFCPower (IT SOFC)</i>	<i>IRD (PEM)</i>	<i>Viessman / Panasonic (PEMFC)</i>
					N/A
<i>Elcore (HT PEMFC)</i>	<i>RBZ (LT PEMFC)</i>	<i>Bosch Thermotechnik (SOFC)</i>	<i>Vaillant (SOFC)</i>	<i>CFCL (SOFC)</i>	<i>IE-CHP (PEM)</i>

Projekt ENE-FARM, Japonsko

■ Náplň projektu

- Snaha o zajištění energetické nezávislosti domácností pro případ živelních katastrof
- Mikro kogenerační jednotky založené na palivovém článku
- Primárně určené pro rezidenční užití (tomu odpovídá elektrický výkon cca do 1 kW)
- Přídavný plynový „boiler“ pro zajištění teplé vody
- Palivo: zemní plyn

■ Hlavní výsledky projektu

- Kombinovaná účinnost až 95 %
- Elektrická účinnost 39 %
- Koncem roku 2015 bylo instalováno více než 120 tisíc jednotek
- Prokázána životnost více než 60 tis. provozních hodin
- Snížení emisí domácností až o 50 %

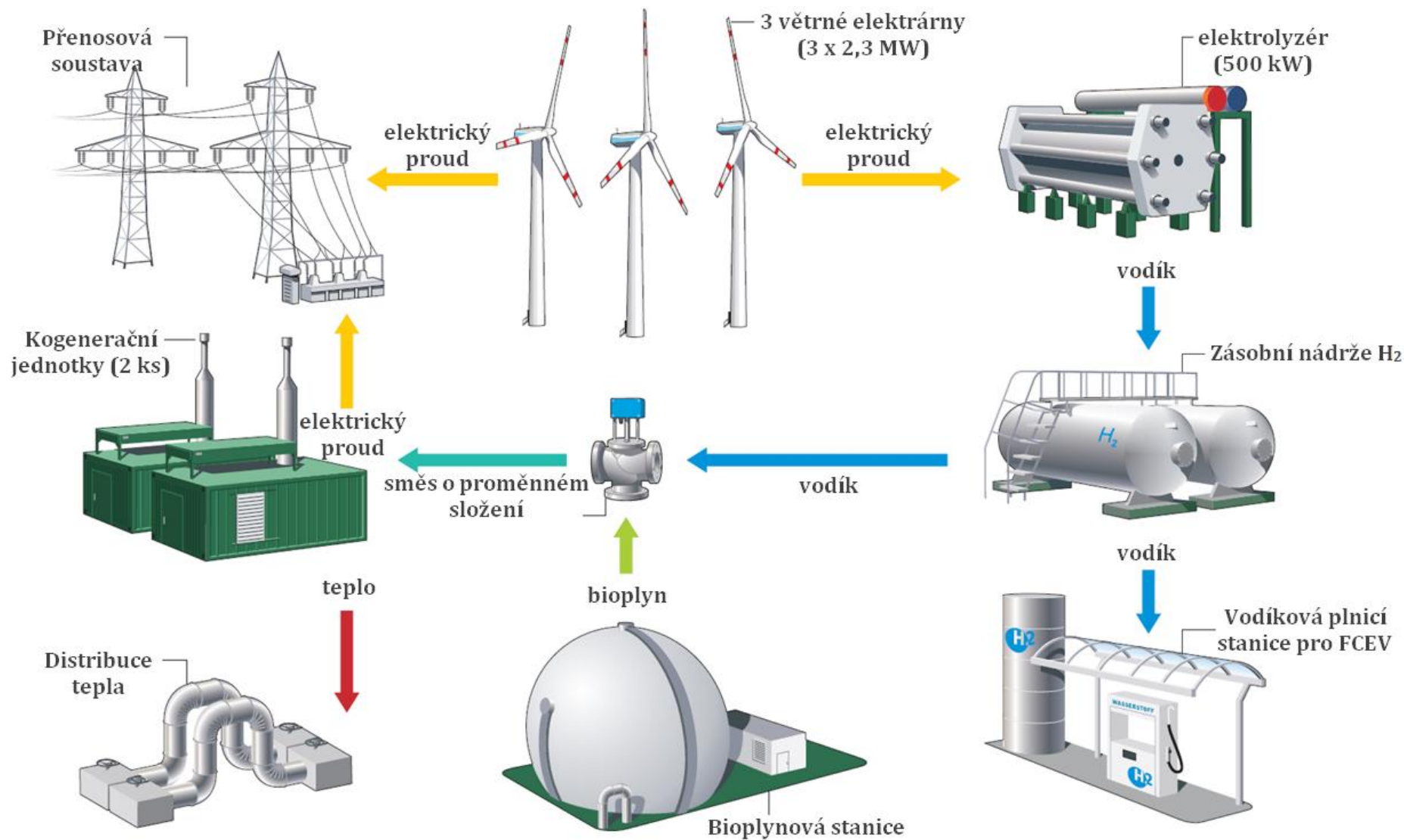
Power-to-gas, Falkenhagen Německo

- **Demonstrační projekt**
- **Větrné elektrárny (E.ON), 2 MW**
- **Přebytky elektrické energie použity na výrobu vodíku**
  - **6x Alkalické elektrolyzéry (Hydrogenics)**
- **Vodík vtláčen do plynárenské sítě**
  - **Až 360 m³ H₂/h**

Hybridní vodíková elektrárna Prenzlau, Německo

Hybridní vodíková elektrárna Prenzlau, Německo

- Větrné elektrárny, cca 7 MW
- Kogenerační jednotky umožňující využívat bioplyn i směs bioplynu a H₂ (až 30 : 70 %)
  - Alkalický elektrolyzér (500 kW ~ 120 Nm³/h)
  - 3 zásobní nádrže H₂ (42 bar) => 1,150 kg H₂
  - Bioplynová stanice
- 2 Kogenerační jednotky
- Vodík též využíván pro vodíkovou plnicí stanici v Hamburku
- Do sítě ročně dodáno 16 GWh el. energie (úspora CO₂: 9 600 tun)

- **Reversibilní palivový článek/elektrolyzér (např. Sunfire)**
- **Vysokoteplotní technologie**
- **Bezemisní výroba vodíku (návaznost na OZE, jádro)**
- **Posun od základního výzkumu k aplikovanému (dlouhodobý trend)**
- **Zvyšování životnosti**
- **Snižování cen**
  - Alternativní katalyzátory
  - Snížení množství použité platiny (nanotechnologie)
  - Sériová výroba
- **Dosažení průmyslového měřítka**
- **Možnosti skladování vodíku**
  - Hydridy, sorbenty, podchlazený plyn
  - Přídavek vodíku do plynárenské soustavy
  - Methanizace

Vodík v dopravě

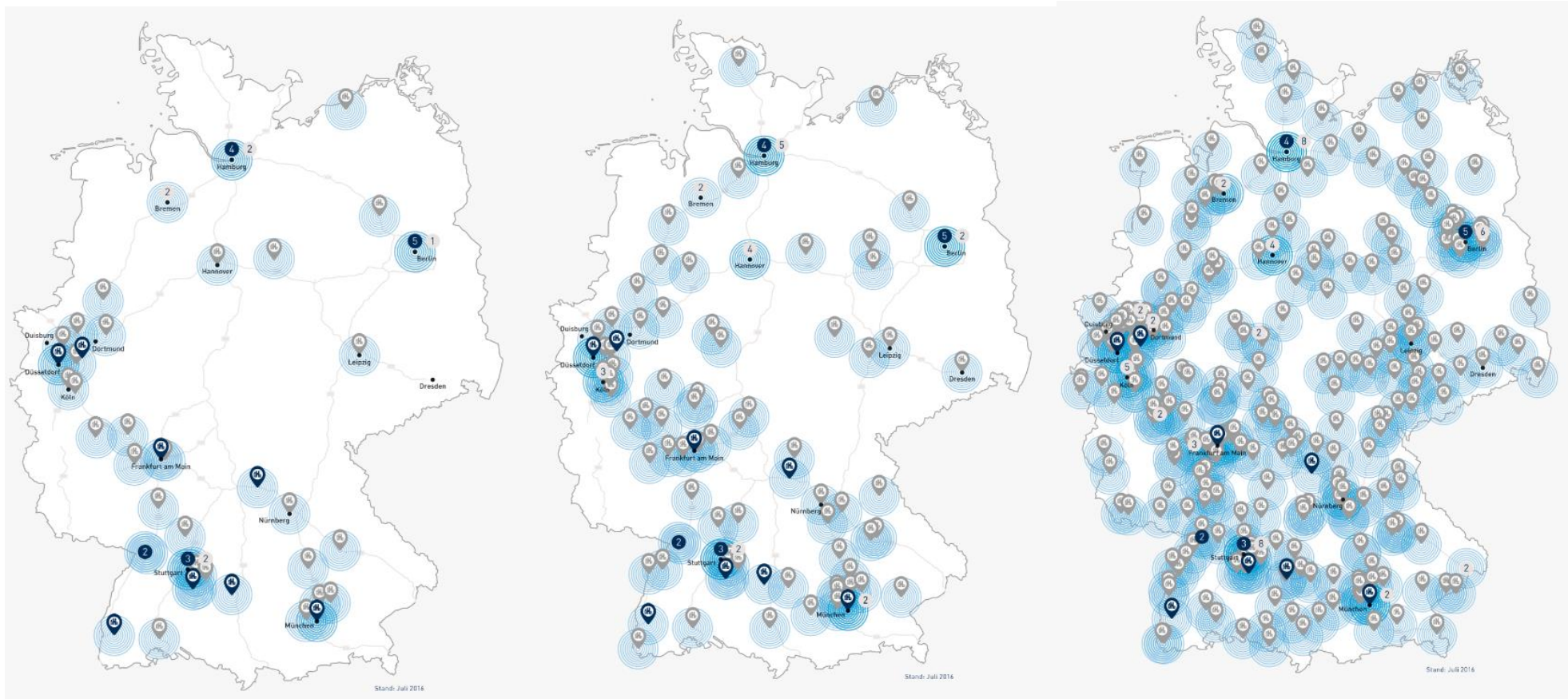

- Evropě v provozu více než 500 vodíkových vozidel (zejména v Německu, Skandinávii, Velké Británii, Holandsku či Francii).
- Vodíkové autobusy jsou zapojeny ve veřejné dopravě v Londýně, Hamburgu, Miláně, Oslu a dalších městech.
- V Německu je provozováno asi 50 vodíkových stanic.

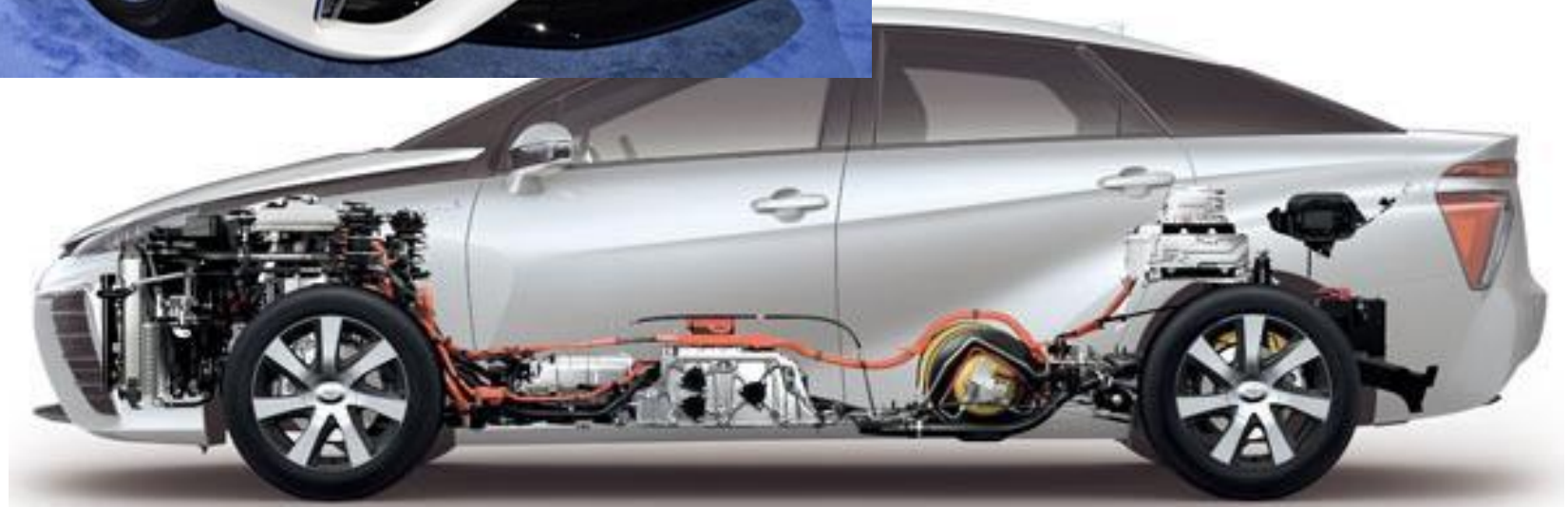

Plán rozvoje plnicích stanic v Německu

2016, 2018, 2023 (celkem asi 400 stanic)

Toyota Mirai

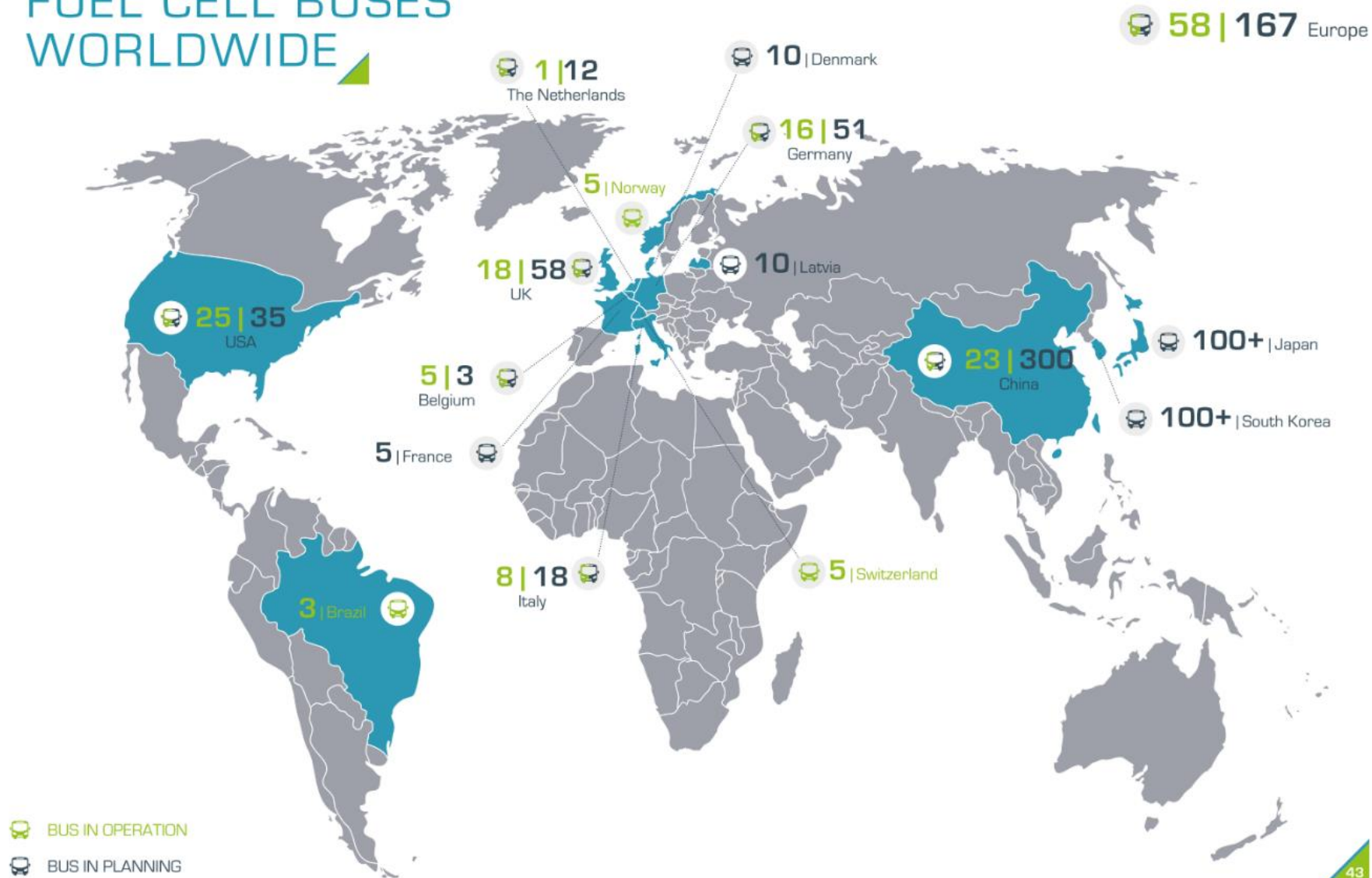
Osobní automobily

Výrobce	Model	Dojezd	Výkon	Cena (Kč*)
Toyota	Mirai	500 km	154 HP motor (palivový článek 113 kWe)	1 461 650
Hyundai	ix35 FC	600 km	136 HP motor (palivový článek 100 kWe)	1 567 160
Honda	Clarity FC	600 km		1 703 140

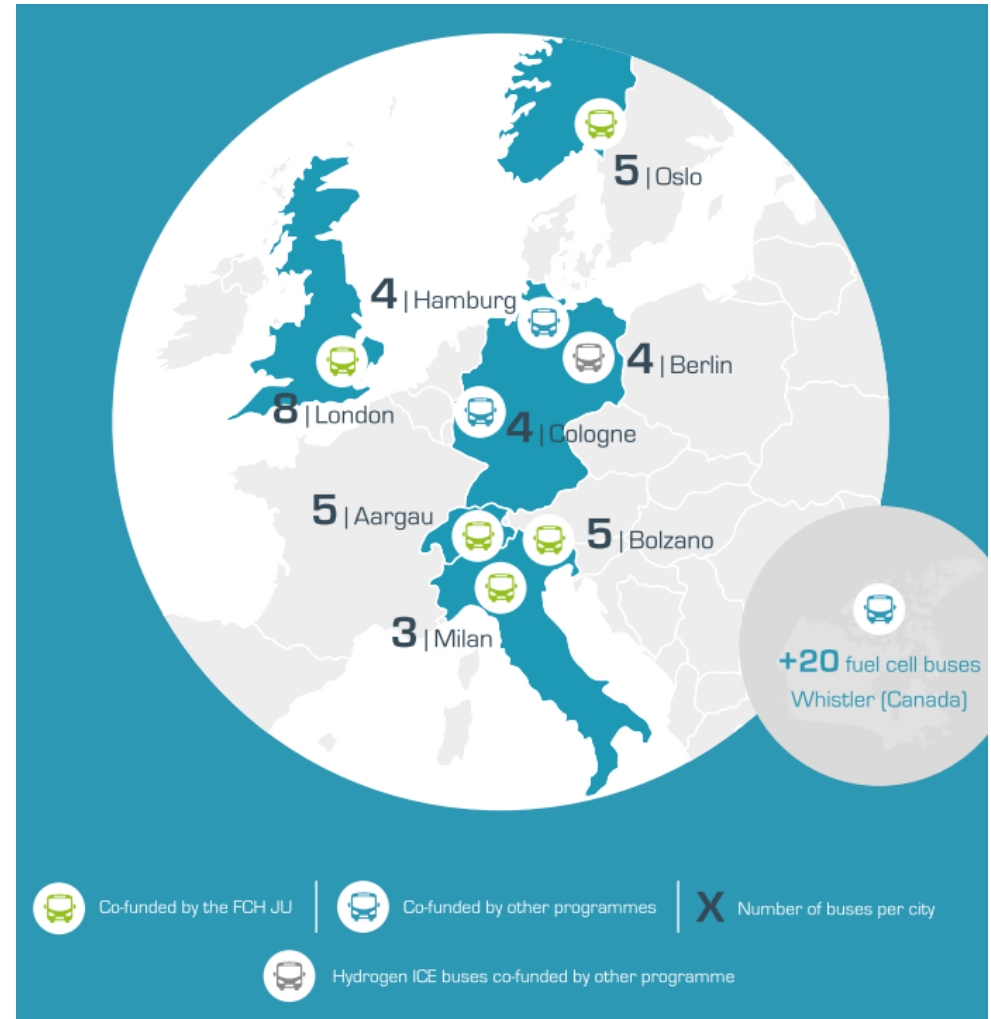
42

FUEL CELL BUSES WORLDWIDE

Projekt „Clean Hydrogen in European Cities“

Nejen auta.....

- **vysokozdvížené vozíky, letištní vozíky na kufry, kola, vlaky, tramvaje a v neposlední řadě také malé lodě a trajekty.**

- V provozu je přes 5 000 vysokozdvížných vozíků ve skladech společností jako např. La Poste ve Francii, Wal-Mart a Coca-Cola ve Spojených státech.

Vodíkový autobus (prototyp TriHyBus)

Příklad zajištění nouzového napájení pomocí dopravních prostředků

	Hospital	Convenience store	Shelter (school)
Ordinary power consumption	9,628 kWh/day	500 kWh/day	—
Emergency power consumption	963 kWh/day (10% capacity; emergency equipment only)	235 kWh/day (47% capacity; refrigeration only)	100 kWh/day (Lighting, hot water for 200 people)
Fuel cell buses (455 kWh/day)	2 	0.5 	0.22
Fuel cell cars (120 kWh/day)	8 	2 	0.83

Source: Agency for Natural Resources and Energy, "Nenryou denchi jidosha ni tsuite" (About Fuel Cell Vehicles), March 2014.

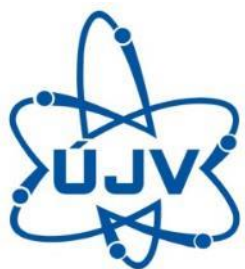

■ Cíle

- Podpora vývoje vodíkových technologií
- Podpora zavádění vodíkového hospodářství
- Koordinace
- Přenos zahraničních zkušeností

■ Aktivity

- Publikační činnost
- Pořádání konferencí a seminářů
- Reprezentace oboru vůči orgánům státní správy

- 9. – 12. července 2017 v Praze
- Mezinárodní konference světového významu
- Motto „Future might be closer than you think“
- Součástí konference bude sekce „Czech Hydrogen Days“

THE 7TH WORLD HYDROGEN TECHNOLOGIES CONVENTION (WHTC)

“FUTURE MIGHT BE CLOSER
THAN YOU THINK”

PRAGUE 2017, CZECH REPUBLIC

WWW.WHTC2017.ORG

Děkuji za pozornost

Ing. Aleš Doucek, Ph.D.
dck@ujv.cz

